

Barangolás Jászországban: Kenderes, Jászberény Buszkirándulás 2019. április 13. Rész vett 24 fő

A mai kirándulást úgy terveztük, hogy a délelőttöt Kenderesen töltjük, ahol szakvezetéssel járjuk végig a Horthy emlékhelyeket és megnézzük a Horthy Miklós tengerészeti, kormányzói, illetve emigrációs múltját bemutató Tengerészeti Kiállítótermet. Ezután a jászok múltjával ismerkedünk meg a jászberényi Jász Múzeumban, majd felkeressük a jász emlékeket Pusztamonostor és Jászfényszaru településeken.

Ahogy szoktuk, buszunk reggel 7 órakor indult a Széna térről. A tervnek megfelelően **Kenderes** felé vettük az irányt. Bár a település – a régészeti leletek bizonyossága szerint – már a kőkor óta lakott, történetünk szempontjából érdekes első időszak a XVI. század, amikor Kenderessy Balázs földbirtokos révén az itt lakók jelentős része protestáns hitre tért. Ekkor indult meg a település mezővárossá fejlődése is. Bár a török időköt jól átvészelte a település, a Rákóczi szabadságharc idején egy szerb támadás teljesen elpusztította és csak 1711 után népesült be újra a környező kun településekről, illetve a Hajdúságból, a Mátra aljáról, de még Tokaj környékéről is érkező lakossággal. A **Horthy család** rendelkezett ugyan birtokkal Kenderesen, de csak 1857-ben települt le birtokosként Horthy István, aki egy örökség kapcsán érkezett ide, ahol megismerkedett Halassy Paulával, Kenderes egyik legnagyobb földbirtokosának, Halassy Józsefnek a lányával. A házasságból kilenc gyermek született, közülük ötödikként, 1868-ban Horthy Miklós.

A 2009. óta működő Horthy Miklós Emlékére Alapítvány elsődleges céljának tekinti a még fellelhető, a Horthy családhoz bármilyen módon kötődő épület, terület, emlékhely, szellemi örökség megőrzését valamint a családtagok tevékenységének megismertetését. Az ő szervezésükben lezajló, úgynevezett Horthy-túra keretében látogattuk meg először a **Tengerészeti Kiállítótermet**, ahol képi és tárgyi emlékeket láthattunk a magyar hadi tengerészet múltjáról és a Horthy családról. Emellett egy néprajzi gyűjtemény is található itt, az egykor fürdőnek készült épületben.

A kiállítóteremből átsétáltunk a Horthy kastélyba. Útközben elhaladtunk a református és a katolikus templom előtt. A Horthy család férfi tagjai reformátusok, míg nő tagjai katolikusok voltak, így a két templom is a túra részét képezi, de jelenleg csak kívülről tekinthetők meg, mert felújítási munkálatok kezdődtek.

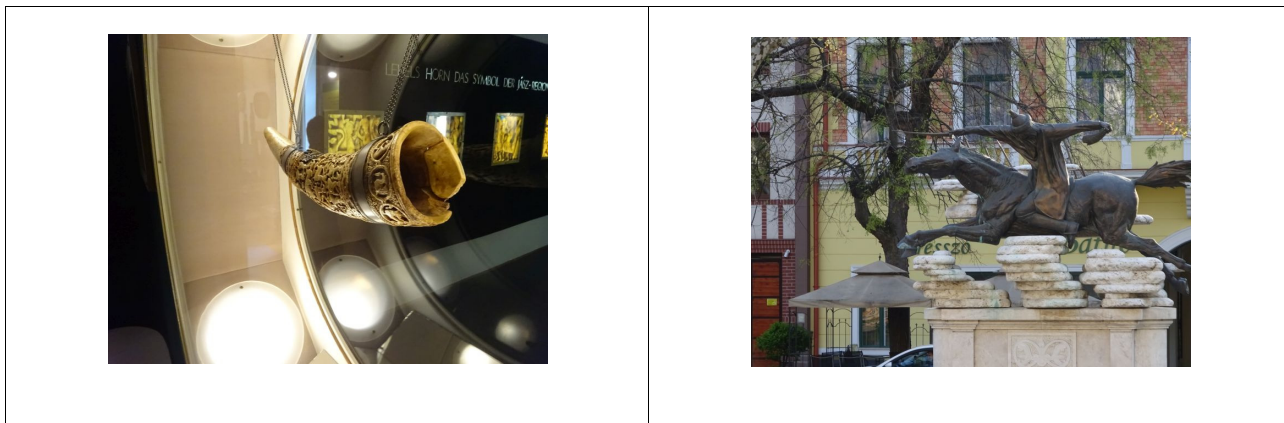
A ma **Horthy-kastély**ként ismert épület elődje a Halassy birtok része volt, ide költözött 1857-ben az ifjú pár és az egyszerű kúriában nevelte fel kilenc gyermekét. A kastély mai formáját 1925-ben nyerte el. Akkor már a kormányzóvá kinevezett Horthy Miklós és felesége bízta meg Kalin Ferenc építésszel – az 1919-es harcok során súlyosan megsérült kastély – felújításával és átalakításával. A kastély a késő barokk és a bécsi barokk stílus jegyeit is magánviseli. A kastély ma kollégium mezőgazdaságot és vendéglátást tanuló diákok számára.

A kastélyból a **Horthy kriptához** mentünk. 1920-ban állították a kenderesi katolikus és református temető határán. Itt nyugszik a család 19 tagja: a kormányzó nagyszülei, szülei, ömaga és felesége, valamint gyermekei és azok házastársai, továbbá testvérei és azok házastársai.

Az épület előtt került felállításra Horthy Miklós Portugáliából hazaszállított sírköve.

Idegenvezetőnket a Horthy-liget mellett elhaladva kísértük vissza a Tengerészeti Múzeumhoz.

Elköszönve a településtől Szolnok felé vettük az irányt, ahol a Tisza Hotel és a Gyógyfürdő előtt tettünk egy kört, majd rákanyarodtunk a Jászság belsejébe vezető útra, melyet a Zagyva kísért egészen a Jászság fővárosáig, **Jászberényig**. Hogy megismerjük a jászok történetét, először a **Jász Múzeumba** mentünk, ahol egy kiemelkedően berendezett és rendben tartott múzeumban, igazán érdekes, ismeretterjesztő és egyben élvezetes tárlatvezetést kaptunk. Megtudtuk, milyen lehetett egy bronzkori "tell" vagyis egy lakódomb és hogyan használták. Mintát kaptunk a területen feltárt régészeti leletekből. Láthattuk a jászsági népviseletet, használati eszközöket. Egy teremben megemlékeztek a település két, országosan ismert szülöttéről Déryné Széppataki Róza színésznőről és Székely Mihály operaénekesről. Külön kiállítórészt szenteltek Lehel kürtjének, a Jászvényszaruban talált szaruból készült kürtnek.

A múzeumból a Ferences templom felé vettük az irányt. **Sétánk során** a Városháza épületét, majd az egykori Jászkun Kerületek Székháza (ma Városi Bíróság) épületét elhagyva először a Jászberényi Nagyboldogasszony templom és a Rozália Kápolna előtt kialakított Szentháromság teret jártuk körbe. Majd lementünk a belvárosi Zagyva partján kialakított sétányra és ott egyik hídtól a másikig járva a zöld fák és a víz nyugalma átjárt minket, közben figyelhettük a vízben úszkáló récéket.

A víztől feljőve a templom mellett még megnéztük a József nádor látogatását megörökítő obeliszket, majd a Margitsziget mellett elhaladva a Víztornyot is szemügyre vettük és már meg is érkeztünk a **Ferences templomhoz**. Itt a sekrestyés fogadott minket és mutatta nagy szeretettel a templom szobrait, képeit. A ferencesek letelepedését Mátyás király szorgalmazta, ősi templomukat 1472-ben Szűz Mária Neve tiszteletére szentelték. Ebből a templomból a török dúlás után csak a falak maradtak állva. Egy csúcsíves ablak ma is látható kívülről az épületen. Az ezt követő felújítás után templom Jézus Neve tiszteletére lett szentelve, 1944 óta önálló plébánia. A templom után a téren álló kis kápolnát is megnéztük, majd az egykori kolostor épület ebédlőjét és emeleti kápolnáját is volt szerencsénk megnézni az épületben működő Katolikus Szeretetszolgálat Szent Klára Szeretetotthona munkatársa segítségével.

Visszasétáltunk buszunkhoz, így még egyszer rácsodálkozhattunk a város tereire.

Pusztamonostor nevét régi bencés monostoráról kapta, melynek maradványai a XIX. század első felében még láthatók voltak. A XV. században a Monostori család birtoka, a XVII. század elején puszta. Az ezt követő betelepítések hatására 1872-ben már nagyközség.

Hazafelé utunkban még betértünk **Jászfényszaruba**, ahol a Fő téren tettünk egy sétát. Az ismertetőik szerint itt – a Zagyva és a Galga torkolatában fekvő kisváros határában - találták meg a múzeumban látott Lehel kürtjét. Ezért nevének eredete is a két tényhez kapcsolható és nem eldöntött, hogy melyik változat a valós: hogy a fényes, szaruból készült kütről, vagy a Zagyva szarv alakú homokos, fövenyes itteni szakaszáról kapta-e nevét a település. Mindegy is.

A különleges kialakítású Rimóczy-kastély melletti parkolóban egy tojás-fa emlékeztetett minket, hogy közeledik a Húsvét.

Ez a szép út a VI. Kerület Terézvárosi Önkormányzat támogatásával valósult meg, amit tagjaink nevében ezúton is köszönünk.

Rimán Erika

idegenvezető, egyesületi tag

felhasznált források: a települések és a látnivalók ismertetői, honlapok

fényképeket készítette: Rimán Erika